

We hebben in dit blad al vaker de loftrompet over producties van het Vlaamse Theater Tieret gestoken. Nu spelen Joost Van den Branden en zijn team een Oosters sprookjesverhaal dat in woord en beeld het belang en de schoonheid van verhalen vertellen verbeeldt.

Sabr is een pareltje van suggestief theater dat met poppen, muziek en scenografie een wereld tovert waarin een vader van vier dochters en een zoon op zoek gaat naar die zoon die door een monstergeest, een djinn, ontvoerd is. Het is het verhaal van Ayub, een verteller die de zoon is van een verteller, al zijn voorvaders waren vertellers, en hij had graag de kunst van het vertellen aan zijn zoon willen doorgeven.

Samen met theatermaker Mokhallad Rasem die o.a. bij het Toneelhuis treffende multiculturele producties maakte, heeft Joost Van den Branden een kortverhaal van Khaled Houseinni bewerkt tot een beeldrijk theater met twee spelers die vertellen, die poppen laten spreken en handelen, die samen op de klanken van de luit (met live muzikant) suggestief een wereld oproepen van het harde leven in een verlaten dor landschap, waarin doorzetting en vooral liefde overleven tot leven maakt. Lang wachten kan resultaat hebben, lijkt een boodschap te zijn.

Een 'was-draad' in een 'zand'-theater

De belangrijke levensmomenten verglijden in een zandlandschap. In woorden, in beelden Met subtiele ingreepjes wordt de opeenvolging van seizoenen en jaren gesuggereerd. Heel raak vond ik bijvoorbeeld de wasdraad waaraan sobere hemdjes werden gehangen, als concrete herinneringen aan hen die gestorven waren. “Een ‘was-draad’, voor iedereen die er nu niet meer ‘is’ maar er ooit wel ‘was’”. Een cactus wordt een prachtige bloem. Theater Tieret zegt in zijn aankondiging van zichzelf dat deze voorstelling zo'n bloem is. Terecht.

In de tekst waait een poëtisch briesje. Bijvoorbeeld in de namen van de vier zussen: Salama (“de veilige”), Amina (“de eerlijke”), Basma (“zij die altijd lacht”) en Rabiha (“de vierde”). De beginletters van deze namen van de zussen vormen de naam van de broer Sabr. De namen worden in beelden en kleuren verwoord. Salama komt uit een heuptasje, Amina hult zich in een roze sluier, Basma draagt een popje, Rabiha wordt uit een rode sluier geboren, De moeder Sarah (naar Sahara, zand) sterft, de vader leest de lucht (“niemand die zo goed de lucht kan lezen als Ayub”), hij praat met de wind. Stormen en verdriet worden concreet in overwaaiende geitjes en olijfboompjes. De djinn komt Sabr halen. Hij zal nu bij zijn moeder zijn, vermoedt Ayub. Hij zal hem gaan opzoeken, hij keert terug, vertelt zijn verhaal. Over de frisse winden, de verdrietige stormen, de krassende kraaien. Zijn verhaal is een zandschilderij, dat glijdt, dat stilligt. Hij laat met een briesje het mulle zand opflakkeren, hij creëert een zandstorm, om dan het verhaal vredig in het zonlicht te laten baden.

Zand en theater. Het doet me denken aan de quote van internationaal vermaard regisseur Luk Perceval: “Theater is schrijven in het zand.” Daarmee geeft hij aan dat een theatervoorstelling iets is dat bij het minste briesje, bij de minste beweging, snel verdwijnt. Theater is iets vluchtigs. De stukken, de thema's die op de planken worden gebracht, kunnen de wereld, noch de mens veranderen of verbeteren. Theater is eigenlijk een zinloze bezigheid, al een 2500 jaar lang. De mens, zo zegt Perceval, heeft zijn behoefte naar de zingeving van het leven onder andere in theater geritualiseerd. Wat is de zin van het leven? Dat is dé existentiële vraag in verhalen, in theater, in kunsten, in religie, in het leven zelf. Het zoeken naar de zin van wat ons in leven houdt, is wat de theatermaker/verteller drijft, wat hem of haar tot kunstenaar maakt. Dat zoeken drijft de toeschouwer naar het theater. Zonder deze nieuwsgierigheid zou er geen kunst, geen religie, geen theater zijn, en waarschijnlijk ook geen schoonheid. De zin ligt in het zoeken. Toch? Omdat er geen absoluut antwoord is, is de theatermaker vrij om uit het niet-weten iets te scheppen. En elke

verteller is ook zo vrij. De artiest die verhalen vertelt over het leven, de mens, de wereld. En wij toehoorders willen die verhalen horen, willen die verhalen in het theater horen en zien. Verhalen en theater geven een structuur aan de chaos van het leven, van de wereld. Verhalen en theater kennen een begin, een midden, een einde, ze ordenen – een beetje toch – het leven. Ze zetten je aan tot reflecteren, bieden schoonheid, bieden troost. En wij, jong en oud, verlangen naar schoonheid, naar een zingeving. Deze *Sabr* is niet alleen een troostende vertelling over verlies en doorzetten, het is ook een ode aan verhalen vertellen, een ode aan het structureren van beelden en woorden, een ode dus aan theater. Wellicht zullen de kinderen dat niet inzien, maar dat wel kunnen beleven.

Het zou jammer zijn als deze voorstelling niet in Nederland kan gezien worden. Op facebook riep Theater Tieret Nederlandse programmatoren op om de band tussen Tieret en Nederland van voor de coronaperiode terug aan te halen:

“Wat een feest, telkens weer, om in Nederland te mogen spelen! Wat een warme reacties, enthousiast publiek ... Tot voor de corona-lockdowns speelden we lange reeksen van onze zaal- en festivalvoorstellingen bij onze Noorderburen. Sindsdien zijn we er eerder sporadisch te gast. Heel graag willen we komende seizoenen weer meer Tieretvoorstellingen in Nederland spelen. Dus, lieve burens, mail ons rechtstreeks (geen Nederlands theaterbureau of impresariaat meer, dus extra voordelig) op info@tieret.be en we maken u héél graag warm voor ons aanbod.”

In Vlaanderen speelt Theater Tieret in zalen, maar ook buiten en op locaties. Tieret speelt veel schoolvoorstellingen, met verschillende producties, o.a. met *Sabr*. Een eigengereide *Baron van Münchhausen* komt eraan. Overdag en 's avonds speelt *Meneer Linh*. Dat is het ontroerende verhaal over het lot van een bootvluchteling, naar de roman 'Het kleine meisje van meneer Linh' van Philippe Claudel. In het avondcircuit is er *En Suite*, een muziektheater met live gespeelde Cellosuites van Bach, over de lotgevallen van een honderdjarige bewoonster van een zorgcentrum. Goede producties genoeg om weer in Nederland te laten schitteren.

<https://www.tieret.be/>